



KOMITET DO SPRAW RADIA I TELEWIZJI
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADAŃ OPINII PUBLICZNEJ
I STUDIÓW PROGRAMOWYCH
02-625 Warszawa, ul. Woronicza 17, tel. 43-87-92

Nr 14/55

KOMUNIKAT Z BADAŃ

kwiecień 1975

DYNAMIKA OPINII SPOŁECZNYCH
O STANIE ZAOPATRZENIA W ŻYWNOŚĆ

Od lutego 1974 roku OBOPiSP przeprowadził na identycznych próbach reprezentatywnych dorosłej ludności kraju, pięć sondaży poruszających różne aspekty gospodarki żywnościowej i stanu zaopatrzenia ludności.

W sondażach tych powtarzano niektóre pytania dla zdobycia wskaźnikowych informacji o ewentualnych zmianach opinii publicznej w badanych kwestiach.

Jednym z nich było pytanie o ocenę stanu zaopatrzenia sklepów spożywczych w pobliżu miejsca zamieszkania.

Dane w %

Zaopatrzenie	luty 1974	grudzień 74	18 marca 75	25 marca 75
bardzo dobre	3	2	1	2
dobre	31 \searrow 34	23 \searrow 25	18 \searrow 19	24 \searrow 26
takie sobie	32	30	32	31
słabe	23	30 \searrow 42	34 \searrow 48	27 \searrow 41
złe	8 \searrow 31	12 \searrow 42	14 \searrow 48	14 \searrow 41
trudno pow.	3	3	1	2

W okresie między lutym 1974 r. a połową marca 1975 r. obserwujemy silny i konsekwentny spadek ocen pozytywnych stanu zaopatrzenia sklepów i równoczesny wzrost ocen negatywnych.

Ale, już w tydzień później przeprowadzony sondaż /w początku tygodnia przedświątecznego/ wykazuje wyraźną zmianę - wzrost ocen pozytywnych i spadek negatywnych. Rozkład statystyczny opinii z końca marca zbliżony jest do rozkładu z grudnia 1974, ale odchyła się dość znacznie na niekorzyść od stanu zaobserwowanego w lutym 1974 roku.

Na ogólną ocenę zaopatrzenia w artykuły żywnościowe bardzo silnie wpływają, jak wykazały analizy korelacyjne, opinie o dostępności mięsa.

Innym wskaźnikiem opinii społecznych w sprawach zaopatrzenia w żywność jest ocena zmian w stosunku do roku poprzedniego. Dane w tej sprawie uzyskane w dwóch momentach czasowych - w lutym 1974 i w połowie marca 1975.

Dane w %

<u>Ocena zmian w stosunku do roku poprzedniego</u>	<u>luty 1974</u>	<u>połowa marca 1975</u>
wyraźna poprawa	4 ↘ 40	1 ↘ 18
pewna poprawa	36 ↘	17 ↘
bez zmian	41	33
pewne pogorszenie	11 ↘ 14	34 ↘ 46
wyraźne pogorszenie	3 ↘	12 ↘
trudno powiedzieć	5	3

Spółeczne odczucie zmian w odniesieniu do roku minionego, charakteryzuje się w początku roku 1975 znacznym przesunięciem na niekorzyść w stosunku do sytuacji z przed trzynastu miesięcy.

Pesymizm w ocenie zmian w stosunku do okresu poprzedniego nie zaważył jednak równie silnie na oczekiwaniach dotyczących przyszłości.

Pytania wskaźnikowe dotyczące poprawy lub pogorszenia zaopatrzenia w żywność w ciągu najbliższego roku zadano w sondażach dwukrotnie - w listopadzie 1974 i w połowie marca 1975 r.

Dane w %

<u>Przewidywania zmian w stanie zaopatrzenia</u>	<u>listopad 1974</u>	<u>połowa marca 1975</u>
wyraźna poprawa	5	2
>	34	33
>		35
>	22	23
>	17	12
>	4	3
>	21	15
brak zdania	19	27

Odsetek optymistów w ciągu tych pięciu miesięcy niemal nie uległ zmianie; zmalał natomiast odsetek pesymistów przy dość znacznym wzroście odpowiadających unikowo. Można zakładać, że wśród nich znaczną część stanowią osoby mniej pewne przyszłości ale zarazem niechętnie wypowiadające pesymistyczne opinie.

Trzykrotnie, w kilkumiesięcznych odstępach zadano również pytanie o domniemane przyczyny braków w zaopatrzeniu w żywność. Otrzymano następujące rozkłady statystyczne opinii:

Dane w %

<u>Przyczyny braków</u>	<u>luty 1974</u>	<u>listopad 1974</u>	<u>poł. marca 1975</u>
za duży eksport żywności	43	45	62
niewłaściwa dystrybucja	39	38	37
brak inicjatywy ze strony obsługi sklepów	20	19	12
niesprawny transport z hurtu do sklepów	18	18	12
niedostateczny rozwój przemysłu rolno-spożywczego	13	12	15

/ciąg dalszy zestawienia ze strony 3/

Dane w %

<u>Przyczyny braków</u>	<u>luty 1974</u>	<u>listopad 1974</u>	<u>połowa marca 1975</u>
zbyt mały import bra- kujących artykułów	10	10	11
niedostateczna wydajność rolnictwa	7	12	18
inne powody	2	2	2
trudno powiedzieć	16	11	9

/Suma głosów przekracza 100%, gdyż każdy z badanych mógł wskazać 2 przyczyny/

Zmiany opinii w tej kwestii, jeszcze po ośmiu miesiącach stosunkowo nieznaczne, po roku można uznać za znamienne, tak pod względem odsetka głosów jak hierarchii wskazywanych przyczyn braków. Nastąpiła niewątpliwa krystalizacja opinii, na co wskazuje spadek liczby osób nie mających zdania. Na pierwszym miejscu hierarchii utrzymuje się eksport, ale o połowę większym odsetkiem głosów. Wskazuje to na rolę nieformalnych kanałów informacji, gdyż nie było w tym czasie szeroko kolportowanych oficjalnych informacji na temat eksportu żywności w masowych środkach przekazu. Nie zmieniła się liczba przypisywanych trudności w zaopatrzeniu dystrybucji, chociaż zajmuje ona drugie miejsce w hierarchii. Najbardziej znamieny jest jednak bardzo silny i stały wzrost odsetka głosów wskazujących jako przyczynę niedostateczną wydajność rolnictwa. Przyczyna ta wysunęła się w marcu 1975 na trzecie miejsce. Jest to zapewne wynikiem społecznej obserwacji trudnego przebiegu kampanii rolnej w roku 1974 i oficjalnego potwierdzenia niepomyślnych zbiorów przez najwyższe czynniki państwowe w początku marca 1975 roku.